

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr.
a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplace Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weiss Bernat la loterie.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Judecătorile cu jurați.

IV.*)

(*tip.*) Tot în contul barbarilor judiciari vine pus și tribunalul secret, ce există pe vremuri în Anglia, și era numit „camera steloasă”. Făceau parte din el *lorzii* și *episcopii* țerei, și era foarte temut pentru cruzimea sentențelor ce le aducea.

Și tocmai acest tribunal secret, al lorzilor și al episcopilor din Anglia, a dat naștere judecătorilor cu jurați. Regele Carol I. a desființat la 1641 această „cameră steloasă” și a pus în înșasi constituția țerei bazele unei justiții drepte și umane, sădind în constituție principiul, ca *fiecare cetățean să fie judecat de semenii sei*, și dispunând în mod imperios, ca nimeni să nu „i-se deneghe judecata juraților”, în cao o reclamă pentru sine.

Și s'a dovedit, că acest mod de judecată e foarte bun și e foarte drept. De aceea, inovația făcută în justiție, în sensul acesta, a trecut și în Franța, țeara totdeauna accesibilă pentru lucruri bune.

Instituțiunea judecătorilor cu jurați și-a ținut intrarea în Franța la 1789, și a fost trecută și în constituția franceză din toamna anului 1791. Era de altmădă imperios reclamată; pentru-că tocmai pe acele vremuri domnea în Franța cea mai mare destrăbălare, peste tot, în special însă pe terenul justiției. Nici nu mai era justiție aceea ce se exercita în Franța, ci cură volnicie; cea mai brutală și mai îndrăzneată volnicie. Corupția atinsese supremul grad de înflorire. Deoparte era deci ignoranța și corupția, de cealaltă parte volnicia și teroarea, ear' la mijloc, între ele, cetățeanul, care își căuta dreptul la oameni înzestrați cu astfel de calități.

Judecătorii francezi se considerau, ei pe ei, de domni și stăpâni *absoluți* peste persoana și averea cetățenilor; dispuneau și de una și de alta în draga lor voe, și era vai de cel-ce făcea gură pentru acest „drept” al judecătorului, pentru-că numai numele îi mai eșia dintre zidurile mușcătoare ale temniței, în care era aruncat fără scrupul și fără teamă de pedeapsă.

Nu e mirare deci, că între astfel de împrejurări, poporul francez, adus la disperare, a dărâmat temelii întreaga zidire a ocărâmirii publice, și din ruinele ei a clădit întâiu judecătoria cu jurați, ca cea mai necesară reformă pentru asigurarea unei stări de drept în țeară.

Instituțiunea judecătorilor cu jurați a fost mereu reformată, amplificată și perfecționată de atunci încoa, așa, că astăzi perfecția ei a atins culmea. S'au și grăbit toate țările civilizate să o introducă în justiția lor, și e caracteristic, că tocmai Ungaria a trebuit se întărie până acum cu acceptarea ei, deși se află chiar în centrul Europei civilizate.

Nu putem zice însă, că nu s'ar fi făcut încercări și mai de demult, pentru introducerea judecătorilor cu jurați în țeara noastră. Primele încercări s'au făcut încă la anul 1840, când *Dedek Ferencz* și-a ridicat întâiu cuvântul în dieta maghiară dela *Pojon*, pledând cu cea mai mare căldură pentru introducerea în justiția maghiară a acestei instituțiuni salutare și umane. Și cuvântul său nu a sunat în pustie și nu a rămas neînțeles.

Dieta maghiară a esmis încă în sesiunea aceea o comisiune specială, pe care a însărcinat-o cu codificarea întregii proceduri penale, dându-i totodată îndrumare expresă, să fie cu deosebire a judecătoria cu jurați în proiectul de lege ce-l

va prezenta dietei, să facă negreșit loc pe seama acestor judecătoria, deschizându-le terenul cel mai larg de competență.

Comisiunea s'a degajat în mod onorific de însărcinarea primită; și în proiectul de lege, prezentat din partea ei sesiunii parlamentare din anii 1843/44, a fost trecută și introducerea instituțiunei judecătorilor cu jurați în justiția țerei noastre. Dar' proiectul de lege a rămas îngropat în cartoanele dietei, pentru-că n'a ajuns să fie discutat și votat pe cale parlamentară, și cu atât mai puțin a ajuns să fie sancționat și promulgat.

La anul 1848, când dieta maghiară se pusese să fabrice legi în ruptul capului, s'a scos din cartoane și proiectul de lege despre care fu vorba, și a fost recomandat de nou parlamentului unguresc spre votare.

Făcându-se pasul acesta, nu s'a ținut atunci alta în vedere, decât spiritul timpului deoparte, ear' de altă parte *binele cetățenilor*, — în general, — cari, se zicea, că numai prin introducerea judecătorilor cu jurați și-ar pute vedea garantate *temeliile libertății cetățenești*.

Așa ne spune cel puțin motivarea, cu care proiectul de lege era călduros recomandat spre primire dietei maghiare din 1848.

Estragem din această motivare următoarele:

— „Dorim și propunem introducerea a căd de grabnică în patria noastră a judecătorilor cu jurați.

Convingerea noastră este, că judecătorile cu jurați corespund mai bine scopului urmărit de justiția penală. Siguranței cetățenilor ele acordă cu mult mai mari garanții, decât ori-ce alt mod de procedură penală. Dar' îndeosebi în țări constituționale, poporul consideră judecătorile cu jurați de cel mai puternic stălp al libertăților sale cetățenești.

La 1848, când se intenționase pentru a doua-oară introducerea curților cu jurați în Ungaria, nu se făcea deci deosebire între popor și popor, cetățean și cetățean; nu era pe atunci vorbă de *limbile* pe cari le vorbesc cetățenii, ci în vedere era ținută numai asigurarea libertăților cetățenești, și dieta maghiară de atunci credea, că garanția cea mai bună în direcția aceasta o dau judecătorile cu jurați.

Intențiunea însă nici de astă-dată nu a devenit faptă. Proiectul de lege a rămas și de astă-dată nevotat și nesancționat, și tot ce s'a putut face în pripă a fost, introducerea judecătorilor cu jurați pentru crime și delict de *presă*, ear' generalizarea instituțiunei și estinderă eficacității ei și asupra crimelor și delictelor de caracter comun, a rămas rezervată pe seama vremilor mai târzie.

Deoparte timpul fisic a lipsit dietei din 1848 pentru votarea legii din întrebare, ear' de altă parte se manifestase și temerea, că Coroana nu va sancționa o astfel de lege. S'a taciut deci în pripă articolul de lege XVIII. din 1848, despre judecătorile cu jurați în chestii de *presă*, ear' crimele și delictete ordinare au rămas în grija judecătorilor numiți din partea puterii de stat.

Sibiu, 22 Nov. n.

Gogoșe. Semioficiosul „Magyar Nemzet”, ear' după el „Pester Lloyd”, și probabil și alte patrioțice, scriu și vor serie, că: „Unii membri ai disolvatului comitet național român au luat hotărârea în septemăna trecută la Sibiu, că *Românii să-și caute idealul național în unitatea teritorială a Românilor de sub dinastia habsburgică*, și anume, sub dinastia habsburgică, tot așa cum și șovinistii croai doresc o *Croație-mare*. E vorba, ca ajungerea acestui scop să formeze *programul politic al Românilor*. La conferență au luat parte

numai acei membri ai fostului comitet național român, cari se află grupați în jurul lui *Dr. Ioan Rafiu* și în jurul „*Tribunei*” din Sibiu. Noul program e identic cu *Sibiul* revoluționar al lui *Saguna*, făcut la 1848, și atacă unitatea teritorială nu numai a Ungariei, ci și a Austriei. Așa scriu patrioțicele. Rectificăm: Nu e adevărat că s'a ținut conferență în chestia atinsă, ci ideea a fost lansată în coloanele „*Tribunei*”. Nu e adevărat, că pe vremea lui *Saguna* programul ar fi fost considerat de *revoluționar*; din contră, cercurile competente au declarat în fața lui *Saguna* că: *programul e realizabil*. Și dacă a fost atunci realizabil, poate să fie realizabil și astăzi. Atât.

Intervenția Coroanei. Monarhul a chemat la sine pe toți șefii de partide din *reichsrath-ul* austriac, precum și *președinții* corpurilor legiuitoare, în președinindu-se cu ei asupra situațiunei. E generală credința, că cu ocaziunea audiențelor acordate, Monarhul și-a exprimat firma *voință* de a fi pe contele *Clary* în fruntea *afacerilor publice* până ce-și va împlini întru toate misiunea cu care a fost însărcinat, și a dat a se înțelege, că dorința *M. Sale* este, să nu se pună decât acțiunilor și activității guvernului său. Monarhul a accentuat, că una din misiunile guvernului *Clary* este și pregătirea terenului pe seama unui *guvern parlamentar de coalițiune*.

Cuota. Se menține știrea, că comisiunea austriacă, esmisă pentru stabilirea cotei, ar fi luat hotărârea să continue încă odată *pertracările* cu comisiunea maghiară, și anume, din motivul, că diferența între procentele oferite e atât de mică, încât cu puțină bunăvoință înțelegerea s'ar pute negreșit ajunge. Hotărârea s'ar fi luat la intervenția Monarhului, care cu ocaziunea audiențelor acordate în zilele din urmă ar fi făcut imputări grave Austriei pentru renitența lor în chestia cotei. Firește, zărele maghiare o spun aceasta.

Icoana viitorului. „*Budapesti Hirlap*” se ocupă în primul de astăzi cu situația din Austria, și constată, că guvernul lui *Clary*, a fost format cu misiunea de a restabili pacea parlamentară, ca chestiile mari economice se poată fi rezolvate pe cale parlamentară. Dacă contele *Clary* nu o poate face aceasta, natural că are să se retragă. Și atunci se poate întâmpla, ca la finea anului acestuia, Austria să nu aibă nici parlament, nici guvern. „Pactul se va perfecționa și atunci; dar' în mijlocul unor zguduiri, cari nu zac nici în interesul Austriei, nici în interesul Ungariei, cu atât mai puțin în interesul monarchiei austro-ungare”, — așa zice „*Bud. Hirlap*”. Că tare se tem patrioții nostri de zguduiri.

Miscea ca Cehilor. Numeroase întruniri publice s'au ținut în zilele din urmă în Praga și celelalte orașe mari din *Boemia*, la cari s'au luat parte toți primarii și toți șefii autorităților districtuale. În toate întrunirile a fost primită și votată o rezoluțiune, de înțelesul, că dela anul-Nou organele administrative din *Boemia* să nu mai escrete nici un ordin al puterii de stat. Adunarea din Praga a fost imponentă și a fost prezidată de însuși primarul *Dr. Podlipny*.

Toleranță. Slovacii din *Sarvas* au adresat consiliului comunal din acel oraș rugare, în care cer ca copfilor lor umblători la școală să li-se permită să învețe religia și cântarea bisericească în limba lor maternă. Consiliul comu-

nal a respins însă rugărea Slovacilor, din motivul, că poporațiunea din *Sarvas* știe ungurește, și așa copfilor Slovacilor pot să învețe religia și cântarea în limba ungurească. Totodată a decis înțeleptul consiliu comunal din *Sarvas*, că astfel de petițiuni să nici nu mai fie primite în viitor, cu atât mai puțin să se „molesteze” consiliul comunal cu — respingerea lor. Bravo cumințenie și toleranță maghiară!

Praporul confiscat.

O nouă dovadă despre orbăa șovinismului, ce domnește azi în țeara noastră este casul ce ni-se comunică din Poiana.

Biserica de acolo are de mai multe decenii un prapor, pe carele-l folosește la procesiuni religioase.

Astfel s'a întâmplat și la sărbătoarea *Înălțării Domnului* a anului curent.

O patrulă de gendarmi, — acești hyperzeleși, dar' puțin inteligenți apărători ai idolului numit ideea de stat maghiar, — aflându-se tocmai în Poiana și văzând că pe prapor strălucesc corolile atât de frumoase: *vânt-galben-roșu*, — destul le-a fost aceasta pentru a conturba procesiunea și evlavia credincioșilor, sub pretest că praporul este un steag al *regatului României*, — deși steag este *urgisite* — colorii se află chipul Maicei Domnului și era evident caracterul bisericesc al praporului.

Poporul învercunos era atât de indignat și învercunos de purcederea oarbă a gendarmilor, cari voiau să confiscă praporul, încât era tare aproape, ca și comuna Poiana să devină teatrul unei *vătășii de sânge*. Credincioșii cu nici un preț nu ar fi lăsat să se confiscă praporul sfințit al bisericii lor.

Din norocire însă a intervenit primăria comunală și dând explicațiile necesare gendarmilor, i-a înduplecat să dea pace praporului, — vor fi văzut de bună-seamă gendarmii că e mare primejdie la mijloc.

Dar' ce se vezi!?

Se apucă pretura din *Mercurea* și aduce o sentență, prin care pedepsește cu închisoare și cu bani pe *Dumitru Manțiu* din Poiana, pentru-că a folosit în loc public un steag al regatului vecin român și totodată decretează și confiscarea acelu steag.

Acest steag este sfântul prapor al bisericii din Poiana

Nu ne îndoi, că această sentență atât în formă cât și în merit egal de lipsită de ori-ce temei, va fi după *cuvîntă nimicită de domnul vicecomite al comitatului nostru*, în urma recurusului înaintat în numele bisericii din Poiana prin avocatul *Dr. Liviu Lemény*, din Sibiu, dar' este caracteristic și semnificativ, că putere desvoaltă deja în țeara noastră șovinismul maghiar, când de frica aceluia face pe un pretor, altcum om de omenie și inteligent, ea să-și rischeze reputațiunea cu o astfel de sentență, care stă în cel mai flagrant contrast cu legea și dreptatea.

Din cauza aceasta și acest singuratic cas, dintre celelalte multe, merită atențiunea publicului întreg și merită în special atențiunea celor dela cărmă.

Până-când șovinismul și frica de șovinism se va resimți chiar și în sentențe judecătorești, până atunci lege, drept și dreptate nu poate esista, — și până aceste sublime cuvinte vor fi numai frase goale și nu vor deveni fapte în toate manifestățiunile statului și ale organelor sale, — până atunci pace și liniște nu va fi.

Poporul e blând și suferă cu multă răbdare și nedreptatea, dar' o simte și o ține minte și nu este bine a espune totuși la prea mari probe îndelunga răbdare, nu e bine a închide toate ventilele de răsuflare ale celor mai nobile simțăminte, căci vine momentul — esploziunei.

Legea, dreptul și dreptatea sînt puteri însemnate pe acest pământ, ele stînt dela Dumnezeu și cu timpul se răbună crâncen abuzul, care se comite cu ele.

Ține minte, domnule Széll.

Doiel.

Decadența patriotismului în Franța.

— Din „*Liga Română*”. —

Toți amicii sinceri ai Franței istorice, ai acelu popor generos și mare în ideile și faptele lui, privesc cu mahnire semnele de decădere ce se ivesc de o serie de ani în patria avânturilor nobile și a disciplinei naționale. Dacă resfioșii zărele Parisului rămani adesea încremenit de batjocura ce multe din ele aduc ideei patriotice, simțului religios și concepțiunilor morale, cari înălțaseră Franța în fruntea națiunilor civilizate.

Dar' această constatare nu o facem noi, ci oameni ale căror nume sînt cunoscute în toată lumea cultă, oameni ca *F. Brunetiere*, *Jules Lemaitre*, *François Coppée*, *Dubois* ș. a., cari prin articole de ziare, prin conferențe și broșuri arată întristătoarea stare morală în care se subate patria lor.

Acum de șbind, dl Macère, fost ministru, a făcut la Paris o conferență, în care trata și el același subiect: decăderea spiritului patriotic în țeara sa. El zice, în introducerea, că va veni o generație care are să se mire că a trebuit, în acest secol, să se țină conferențe spre a dovedi ce este o patrie și care-i sînt motivele de a esista ca atare, ce este patriotismul și de ce trebuie să fie cineva un bun patriot!...

Dl Macère critică cu o mușcătoare ironie pe toți așa numiți „*intelectuali*” din țeara lui, cari au vor și știe decât de chestii economice și financiare, de înmulțirea și rafinarea trebuințelor, de tendențe cosmopolite în detrimentul solidarității naționale a Francezilor.

Fără a voi să atenueze importanța problemelor economice, conferențiarul insistă pe larg asupra necesității categorice de a se da cea mai întinsă atenție dezvoltării militare, religioase și morale a poporului, căci, după-cum observă el, militarismul și simțul religios făcuseră din Franța țeara cea mai binecuvîntată de pe pământ. Militarismul, care residă în chiar firea francogalică a națiunei, dase aripi progresului țerei și evlavia religioasă adăncă dar' inteligentă susținea disciplina morală în oameni și îi făcea accesibili pentru fapte mari și glorioase în vederea unor scopuri ideale.

Multe din criticele domnului Macère se potrivesc, din nenorocire, și la noi.

Mulți din Români nostri cari au înțelesat două buchii, țin să poseze și ei în „*intelectuali*” și „*cosmopoliti*”, luând în bătaie de joc naționalismul și tot ce se ține de el. În privința armatei nici că mai vorbim, căci grație „*intelectualilor*” nostri de multă vreme, cariera militară a ajuns, în ochii contrabandă, profesia cea mai ridicolă. „Auzi, să-și trimită băiatul la școala militară?” — „Parcă nu e plină țeara de Moș Tedei!”

Cam așa se judecă la noi în ziua de azi această cea mai nobilă carieră pe care o poate îmbrățișa un suflet de bărbăție, un suflet patriotic!

Credința religioasă? Prea ne-am civilizat la școalele Franței moderne, și prea ne-au luminat foiletoanele „*știentifice*”, și zefemelele gazetarilor nostri israelitici, pentru-ca să mai îndrăznim măcar a crede în Dumnezeu!

Să crezi în Dumnezeu! Dar' cine l'a văzut? zice Iuda. Și cum rămâne cu știința contemporană în care iluștri învățați ne dovedesc, în burtoase volume, teoria evoluționistă, cea materialistă, ateistă? etc. Cum adevă nu crezi în *Yves Gyot*, în teoria lui *Laplace*, în *Büchner* „*cel divin*”, cum îl numia nu de mult o cocoană într-o gazetă de ale noastre!

Și aceste nume și aceste teorii ne co-virșesc sub povara lor și de frică de a nu ne desvîlbi criminala noastră ignoranță — noi tăcem și din când în când ținem chiar ison celor-ce declamă despre aceste teorii lor adesea total necunoscute!

Cine poate dintre oamenii de bun simț nu a avut prilej să facă asemenea observări în societatea noastră? Și care oare din acești oameni luminați și simțitori pentru soarta acestei țări, nu simte un fior de decepție când își dă seamă pe ce cale greșită ne îndrumăm noi, cel mai inteligent popor din sud-estul Europei?

*) Vezi nrul 245 al „*Tribunei*”.

Conferența dlui Macăre ar merita să fie tradusă și răspândită pretutindeni unde locuiesc cărțurari români în această țară. Ea le-ar învedera ce otravă li se administrează în o anumită literatură!

Verac.

Din diecesa Orăzii-mari.

— 19 Noembrie n.

(Urmare și fine).

Curmarea multor anomalii provenite din patronat, scoaterea fondurilor catolice din mână guvernului, reactivarea drepturilor biserice catolice pe toate terenele ar fi lucruri mai rentabile pe seama catolicismului din Ungaria, decât contopirea Românilor gr.-cat. în autonomia lor.

Ear' noi Românii uniți, dacă nu putem intra în autonomia latinilor, nici ni-se dă voe a constitui o autonomie separată pentru provincia noastră bisericească, se începem din jos în sus, cu autonomia parohiilor. Bunii noștri arhiepiscopiei înceapă cu *visitațiunile canonice* prin parohii, spre a se convinge din autopsie despre starea sfintei biserici, a școalelor, a moralității poporului și activității preoților. Dacă unul sau altul prin bătrânețe, sau multe agende ar fi împedecate a face *visitațiuni*, — aceste se se facă barem prin domni arhiepiscopii respectivi.

Poporul nostru din *Sătmar* n'a văzut episcop de 47 de ani. Binele ce ar rezulta din aceste *visitațiuni* nu se poate descrie. Avem parohii cu stări bune materiale, unde parohienii la îndemnul arhiepiscopului sau ar aduce jertfe pentru asigurarea existenței preotului; unde ar fi asigurată această subsistență, se li-se deede dreptul de patronat acestor comunități bisericești cu dreptul de alegere de preot. Că de nu alterează stările actuale în unele parohii, că parohul se fie numit de un patron de religione *ebraică*, cu acest drept se poate investi ori-când o comunitate bisericească, care își susține preotul sau. Eu așa cred, că acest procedeu ar fi un impuls pentru cele mai multe parohii bine situate materialmente spre a-și câștiga dreptul de alegere.

Episcopii latini se prezentează în cele mai mici comune spre a conferi sf. mir; ear' episcopul din Ardeal contele *Maglath* face minuni cu *visitațiunile* sale. Se se creeze câte un statut pentru fiecare parohie, se se reguleze venitele stolare, prestațiunile poporului în leptical și în zile de lucru, se se stabilească o uniformitate posibilă în toate, căci din aceste dau ansă la frecări între preot și poporeni, ear' despre observarea acurată a acestui statut se fie răspunzător protopopul. Pe calea aceasta s'ar putea clădi *autonomia noastră* din jos în sus.

Referitor la administrarea bunurilor bisericești, încă nu se poate afirma, că participarea laicilor în administrarea acelor ar altera instituțiunile bisericești. În biserica primă din Ierusalim, bunurile erau administrate de 7 bărbați aleși de comunitate, mai târziu erau constituit un *econom*, căruia îi competeau un anumit %, după bunurile administrate, în urmă administrarea acelor va concretiza capitulele diecesane, și ca corporațiune era răspunzătoare episcopului. Însă, de când *banul* e *ban* și *omul* e *om*, cel dintâiu va avea putere atractivă asupra acestui din urmă. Între oameni vor fi *escroci*, cum a fost un *trădător* între apostoli pentru bani, vor fi înșelători, cum au fost Anania și Safira în prima biserică; iregularități vor exista în manipularea banilor până-când oamenii vor rămâne oameni.

Că e mai bine a lua precauțiuni inutile, decât de nu a lua îndeajuns.

Dacă curatorii de pe la bisericile rurale pot administra averea și banii bisericilor respective, ce anomalie află oare-cineva în aceea, că în manipularea și controlarea *fondurilor diecesane* se participe preoți aleși de pe la sate și fruntași din mir? Vaza ori-cărei corporațiuni nu se micșorează, ci din contră crește, când rațiocinează cu acuratețe despre bunurile și banii administrați.

La fondurile diecesane contribuie fiecare preot diecesan cu obolul seu. Ce instituțiune se va altera, dacă administratorii le vor așterne socoteală în tot anul de banii administrați?

Clerul diecesei noastre e mai bine dotat; poporul încă nu se poate numi sărac, și totuși spiritul de jertfă în raport cu celelalte diecese, la noi e mai puțin dezvoltat. Unde-s stipendiile noastre pentru juriști, medici, tehnici în raport cu *Blajul*? Nici clerul, nici poporul nu jertfește pentru binele deobște? Causa o știm cu toții. Numai sub actualul arhiepiscop, căruia îi datorește atât diecesa, au creat fundațiuni: canonicul on. *Ioan Darabant*, preotul *Moza*, canonicul actual *George Iuhász* și proprietarul *Butean*.

Răul se poate sana numai așa, dacă mai întâiu se constată.

Dacă numai o parte din cele enumerate s'ar sana prin introducerea sinodalității, totuși ar merita a face experimentări cu sinodoale mixte, când sunt reclamate de împrejurări grave, dar' mai ales atunci, când îndreptățirea acelor a fost recunoscută de însuși Metropolitul de pie memorie Dr. *Ioan Vancea*, ba l'a recunoscut și Pontificul roman prin aprobarea statului catolic din Ardeal.

Lucru neînțeles; actualul Metropolit își adună *preoții* în Blaj, în celelalte diecese sufragane însă nici o mișcare. Ca-și-cum noi am remonstra contra *Blajului*. Cine va trage folos din această izolare? Singuri contrarii noștri.

G. S.

Dela Cluj.

— Nov. 1899.

Vești bune. — Tinerimea română. — Serata literară. — „Corda fratres”. — Licăriri de bine. — Apel la toți.

Este o bucurie și pentru mine și la tot casul și pentru publicul românesc, când am ocazia luminoasă de-a mai scrie și vești bune din sinul vieții românești clujene, atât de cutropită de străinii dușmănoși, cari — se ne fie de învățură — desvoaltă pentru cauza lor activitatea cea mai febrilă pe toate țări-murile publice și particulare.

De astă-dată, mă bucur să pot raporta numai despre bune lucruri, despre momente cari dacă n'au mare importanță, pot fi de augur înveselitor față cu viitorul apropiat.

Am mai semnalat și de altă-dată, că tinerimea universitară română din loc număra anul acesta vre-o 170 de membri, putere considerabilă aici, dar' până-acum prea puțin validată de aceia cari o „posedă”, adică de înșiși tinerii universitari.

E adevărat că puterea cea mai mare a tinerimii noastre e mai mult pe acasă, din lipsa mijloacelor suficiente de traiu, însă totuși rămân în permanență destui cari se poată împlini datorințele unei corporații universitare române.

Până-acum nu s'a prea arătat din partea multor tineri zelul datorit față cu afacerile tinerimii. Căuzele sunt multe, dar' nici una nu poate conta se fie admisă. Acum însă începe a se

arăta mai multă interesare, care trebuie se crească mereu.

Pentru a mai înviora spiritele, tinerii au decis să aranjeze acum o *serată*, de oare-ce timp de doliu pentru nemuritoarea Bădilă a expirat.

Serata era scopul laudabil de-a contribui la fondul pentru ajutorarea studenților noștri săraci. Implicit, sper se aibă și efectul de-a aduna la olaltă, cel puțin cu asemenea ocazii, pe toți membrii inteligenți români de aici.

Programul seratei e bine ales și variat. Va debuta *corul tinerimii*, cu două puncte, se va ține o conferență, va fi un frumos duet pe violină, pe urmă două declamări serioase și una comică.

Tinerii contează cu drept cuvânt la spriginul cel mai cald atât din partea inteligenței locale, cât și din partea celor din jur. Ar trebui toți să iee parte, ca să dea curaj și ajutor tinerimii în activitatea sa zeloasă și morală. Întruniți la olaltă, cu ocazii sărbătorești și desinteresate, oamenii se mai îndulcesc, spiritele se mai aprind de o lumină care dă viață sănătoasă și nu face pârjol, inimile s'ar mai apropia, — ear' astfel interesele obștești ar câștiga, îndrumându-se toți pe calea dreaptă și frățească.

Serata, după-cum s'a anunțat și în „Tribuna”, va avea loc Joi, la 23 Nov. n., adică peste două zile.

Am nădejdea că raportul ce v'voi trimite va fi deplin îmbucurător.

Dame, domnișoare, domni și tineri, se ne vedem cât de mulți la serată și la joc — cu noroc și cu foc!

Au sosit și pentru tinerii universitari de aici apeluri pentru înscriere cât de numeroasă la societatea internațională de studenți „*Corda fratres*”. Ideea înșasi a societății e vrednică de înbrățișat, ear' în ce privește rostul și valoarea înscrierii studenților noștri acolo, nu mai poate încăpea discuția.

Universitarii noștri clujeni au primit cu bucurie se se înscrie la societatea „*Corda fratres*” și înscrierile au început deja.

Interesele cauzei noastre naționale în străinătate reclamă ca studenții români să fie reprezentați cât se poate de bine în societatea asta. Cred că studenții noștri clujeni vor înțelege deplin aceasta și se vor înscrie în numărul cel mai considerabil, mai ales că studenții maghiari clujeni fac mare propagandă pentru reprezentarea lor cât mai impositantă în societate.

În sinul inteligenței române clujene, care din atâtea regretabile cauze stă foarte rău azi, învârbătită și cea mai mare parte apatică pentru ori-ce lucrare de interes comun, — observ cu bucurie că s'au ivit în timpul din urmă niște sfioase, dar' totuși înveselitoare *licăriri de bine*, cari mă fac se speriez într-o soarte mai bună în viitor pentru Românii din Cluj, decât cea de azi.

Anume, s'a întemeiat la inițiativa zeloasă a tinerimii universitare un *cor mixt*, în care se află familii fără osebite de simpatie ori antipatie.

Corul își ține probele la „Casina română” și are în sinul seu un frumos număr și de universitari. Progresele lui sunt frumoase.

În curând, va începe se cânte în ambele biserici, pe rind, regulat. E de dorit se ne debuteze cu timpul și la seratele tinerimii, ridicându-se astfel valoarea lor și pe calea asta.

Ori-ce Român de bine, trebuie se dovedească pentru frații clujeni o recunoștință cât mai grabnică și sinceră. *Corul mixt* face impresia unui serios pas în direcția asta.

Ar fi salutar, ca pași d'aceștia să vedem la Cluj cât de mulți și cât de hotărâți. Tinerimea universitară și tot publicul românesc se va bucura și va aplauda întoarcerea spre bine!

Viorel.

De pe la noi.

— Dela raportorii noștri. —

Echouri.

Oradea-mare, 18 Nov. n.

Sîntem rugați a publica următoarele:

Foiașia dela Arad deja demult „și-a câștigat diploma de onoare (poate „ne-onoare”. Red.) prin publicarea știrilor celor mai perverse și întortochiate. Un lucru este evident, că adică cei mai mulți indivizi, cari se pretind a figura ca stâlpi „sistemului nou”, se folosesc de ziarul numit ca de un instrument acomodat de minune pentru de a încerca se strice înaintea romanismului reputațiunea unor bărbați, cari aproape de o jumătate de secol la tot casul au folosit națiunii pe jumătate atăta, cât „i-au stricat numiții domni bombardatori de sistem.

Trec însă la obiect.

În nrul dela 2/14 Noembrie a.c. se scrie în „T. P.”, că alegerea de deputat congresual în cercul Tincei a solgăbirului de acolo, Roxin, un renegat de model, e a se atribui faptului, că este unchiu al protopopului tractului respectiv și bun prieten cu dl Zigre.

Mai apoi în nrul următor (3/15 Nov.): „... puțin a lipsit se cadă chiar capul din Bihor al neamurilor, dl Zigre, contra căruia s'a pus candidatura dlui Dr. Lazar, candidatură, care a și întrunit jumătate atâtea voturi, câte a avut puternicul de odinioară Zigre.”

În ce privește alegerea renegatului Roxin, adevărul e, că această alegere nu e a se atribui pretenției prietenie a lui cu dl Zigre, fără slăbiciunii celor mai mulți preoți din cercul Tincei, cari s'au lăsat a fi presionați de protopopul tractului, deasemenea o creatură de a lui Goldiș, și a seduce poporul se-și deede voturile pentru un maghiaron. E a se atribui mai departe curentului scandalos pornit de domni înfrățirei, în urma căruia curent vin a ocupa loc în viața noastră publică oameni ca Goldiș, Roxin, etc..

Ear' afirmațiunea, că solgăbirul Roxin ar fi prieten bun cu dl Zigre, nu e decât o calumnie temerară la adresa dlui Zigre, cu a căruia demnitate națională nu poate conveni menținerea de amicitie cu renegați, fie respectivii măcar oameni de ai lui Tisza Pișta, Goldiș, ori ai dlui Mangra et consortes. Cu atât mai puțin consună caracterului dlui Zigre de a influența pe lângă reșuirea sau căderea cuiva cu ocaziunea alegerilor congresuale sau cu ori-și-ce ocaziune, considerând măcar cea mai intimă amicitie din partea d-lui cu cineva.

Domni înfrățirei de altcum și în cazul prezent se fac ridicoli pe sine înșiși, de oare-ce influența, ce ei o atribuesc dlui Zigre în numărul de 2/14 Noembrie al foii lor, în numărul următor dela 3/15 Noembrie se pun numai decât și o contestează afirmând, că „puțin a lipsit se cadă puternicul de odinioară, Zigre”. Dumnealor vin și aci a se da la luptă serioasă cu adevărul. Fapt fiind, că dl Zigre e puternic și acum, nu însă în sensul cum înțelege „Trib. Pop.”, de oare-ce puterea din vorbă consistă în vaza și autoritatea neclintită, care „și-a câștigat-o dl Zigre înaintea poporului prin lupta-i sinceră pentru prosperarea bisericii și a națiunii. Nu-i adevărat că dl Lazar ar fi întrunit jumătate din voturile câte a primit dl Zigre, de oare-ce din cele 59 comune, cari formează protopopiatul Orăzii-mari, dl Lazar n'a întrunit voturi, decât din 8 comune. Acesta e adevărul de fapt.

Deci, domnilor ai sistemului nou, dacă conați la respect cât de mic din partea publicului român, nu mistificați adevărul și nu sémănați neînțelegera și resvrătirea, de oare-ce așa ceva bine trebuie se știți, că nu consună cu demnitatea numelui de Român. Trist rol e și acela, de a încerca ridicarea unei persoane prin desonestarea și ponegrirea alteia. Din parte-mi sînt sigur, că dl Dr. Aurel Lazar însuși stă departe de a se vedea avisat la glorificări de felul „Tribunei Poporului”. La tot casul dumnealui își va ocupa locul ce îi compete în viața noastră publică, dar' nu pe basa glorificărilor din „Tribuna Poporului”, ci pe baza meritelor proprii și a celor ce „și-le va câștiga în viitor.

D. Lascu.

Comitatul Albei-inferioare, în Noembrie 1899.

E numai poveste, că după ducerea bar. Bánffy am fi ajuns sub un regim al legii, dreptului și dreptății. Poate că dl Széll își va fi închipuit cumcă cu vorbe va putea infunda gemetul popoarelor nemaghiare și va face lumea din apusul Europei se creadă că Maghiarii voese a fi europeni. Însă înzădar s'a făcut escrocheria aceasta, că se băteia din fire n'are leuire.

Administrația, justiția și toată viața publică în această țară o conduc neași maghiari sau renegați, cari din urmă întrec cu sovinsimul pe cei dintâiu. Au jupânii din viața arpadiană o mare dragoste pentru a ocupa oficiile, însă mai că nu-și dau silința a se provede cu știința trebuincioasă și cu atât mai puțin voese a învăța limba românească, de care în toată ziua au lipsă. Când intri în salele justiției te uimești de ce află acolo. Judecătorii nu știu românește, nici notarii, — apoi vine unul între trei, care zdrobește limba română în mod scandalos. Nu folosesc tălmăciu, ci acela cu limba stricăta explică tot la ceilalți așa, căt unul e singurul care face toate, deci nici vorbă poate fi, că sentențele le-a adus un colegiu de judecători. Așa e aceasta de mulți ani, fără-ca forurile mai înalte se fie intervenit în favorul dreptății.

Acum în loc de a se îmbunătăți stările legale, peticitorul tablei regești din Cluj s'a dat ordin, că și în procesele civile ori-ce act compus în altă limbă se se traducă pe limba maghiară în mod autentic, ceea-ce îngreunează foarte mult punga părților litigante. Și de ce se vatămă legea sancționată? Pentru-că judecătorii nu știu limba română, și dacă o și știu, le vine bine la socoteală a șicana pe Români, știind că sovinsimul azi e patronat. Cum stăm cu administrația politică se poate judeca din aceea, că nu avem acolo nici un Român.

Vedeți dară unde am ajuns în era lui Széll! Aceasta este praxa despre „lege, drept și dreptate”.

Vieța Romanului e vătărată, legea călcată în picioare — și noi sîntem persecutați mai rău decât în Turcia, unde pentru limbă și lege nu ești persecutat — ca în *Magyarország*. Că azi fără pedeapsă se poate pușca asupra Romanului dovedește casul Jidanului Goldstein din Galdthiu, care a pușcat pe locutorul Todor Breazu din Mihăl. Tribunalul din Alba-Iulia l'a fost pus în închisoare preventivă, dar' apoi, contra prescrișelor procedurii penale — l'a dat drumul, și acest favor nemeritat l'a folosit Jidanul, luând frunza n'buze s'a ca mai șters de pe aici, și ca de mulțumită pentru întrepunerea stăpânului seu, și pe acesta l'a furat și a luat cu sine vre-o 300 fl. de merinde.

După astfel de isprăvuri ale justiției se mai miră cineva, că jupânului *Ilyés* i'a venit pofta a pușca pe cei 2 Mihălteni? Nu se știe, că la 1848 tot la Mihăl s'a început resmirița?

FOITA „TRIBUNEI”.

Ce-i femeia?

Dar' ce-i femeia? — se întreabă De când e lumea scepticii tristi, Cari cred că neubind femeia Considerați vor fi drept... Christii.

Naintea unui scump tablou, Un biet țeran stătea odată; Simbolul sfintei fericiri Tabloul zugrăvia — ca fată...

Se tot holba țeranul nostru, La minunata arătate, Nedumerit pe urmă n'treabă: „Dar' chipul ăsta ce rost are?”

De-ar fi văzut țeranul vie O frumusețe de-admirat, Ar fi n'țeles de sigur rostul Fericitor care-i e dat.

Dat e și scepticilor darul, În chipul dulcelor femei: Să vadă vie fericirea Și tot n'o ved, s'ermani de ei!

Ursit e lor se nu se-nspire, Nici de tablou nici de chip viu, Că n'tuneacă li-e simțirea, Dar' sufletul le e pustiu!

OCHILOR...

Aprinșii ochi învâpăiază, Ear' stinșii ochi înduioșează, Îmi plac mai mult aprinșii ochi Și mult îi tem: sînt de deochi!

Dar' când durerea mă încege, Și-adănci nădejdi din suflet stînge, Mă farmecă dormiții ochi, Și mult îi tem: sînt de deochi!

Epigrame.

AMOR.

Sînt multe dulcele amoruri, Cari amețesc — puternic opiu; Dar' mai amețitor a fost Și e — amorul propriu!

POETILOR.

Poeților ce-s vecinici inspirați, Sînt scumpi frumoșii munți încoronați: Săraci de sînt „și-o duc pe nemăcate, Haid” peregrini la... munți de pietate!

UNUI BURTĂ-VERDE.

Capul mic, stomachul mare E fenomen elocvent; De propria-ți desvoltare Am idee la moment!

Ioan Scurtu.

Povestea lacului.

De veacuri sună, an de an, Pe lac în miez de noapte Din guri de nimfe un noian De dulci și tainici șoapte.

Și frunza spune, tresărind Cu freamăt, mii de fleacuri, Ear' stelele, ce n' somn s'aprinde, Se scaldă n' lac de veacuri.

S'aventă nimfele în sus Cu plete lungi de aur; Crătasa strînge-un craiu răpus De-al forme albe tesaur...

El numai inima din piept Mai simte, cum se sbate; Parcă-i în vis, parcă-i deștept La sinuri fermecate...

În van ar vrea se-i scape ear': „Ah, lasă-mă din brațel!” De-un zimbet rugător și clar Legat e pe viață...

Troian de flori s'așterne lin P'ale crăieșei rochii, Și ceru-i vesel și sînin Și luna n'hide ochii...

Cu drag se țin îmbrățișați Pe luncă, ea și craiul, De-ai fi crezut se nu mai cați În alte locuri raiul.

„Ah, vino scumpe, se te fac Nemuritori și mire, Acolo n' fundul clar de lac Se-mi dai a ta iubire.

„Acolo-ți dau, sub negrul mal, O mie de palaturi, — Pe buze roșii de coral Cu sărutări te sature!...”

Ea prinde craiul de grumazi Și-i cântă mii de fleacuri Și trece n' umbrele de brazi Și se cufundă n' lacuri.

Alvescu.

Epigrame pentru dame.

LAUDA.

Chipul multor damicele Îți apare ca o musă... Și pui degetul pe buză Parcă vrei s'arunci — bizele.

FRAUDA.

Ah! Ele au priviri de foc Și voce de Sirene, Îți fură inima din loc Și-i pun apoi catene.

AVIS.

Ieri am întâlnit o fată, Care mi-a suris cu *chic* Și s'a plîns, că nu-i laudată Într'un vers de Ciripec...

Deci, frumoase damicele, Vă dedic acest avis: De vreți lauda mușei mele, Preful este — un suris!

Ciripec.

CÂNTECE VOINICEȘTI.

IV.

Când eram în fîgădău, Pîn' aveam bani în jașcău Toți îmi ziceau „dragul meu”. De când banii se gătără: „Ia-l de cap și dă-l afară! Că nu-i om de trebuială.”

De lângă Blaj.

V.

Când dau, Doamne, de vr'un bine, Toți prietenii mi-s cu mine; Eară dacă scad la rău, Nu ved om în jurul meu Fără numai Dumnezeu.

De pe Săcaș.

VI.

Cât fu vara de frumoasă, Eu n'am prins picior de coasă, Ci-am căutat iarba de groasă Și copila de frumoasă.

Din valea Jîului.

Oare se fi înțeles Széll când a spus kossuthistilor să se țină cont de stările din 1848 — cari nu s'au schimbat? — Comentariul îl dă Ilyés și alții de soia a-luia. Vom vedea până când?

Amoșanul.

Revistă esternă.

Răsboiul în Africa-sudică.

Capitulația orașului Ladysmith deși nu e deplin confirmată, preocupă toată lumea politică. Prin ocuparea acestei poziții, Buriile au câștigat de mare avantaj. Englezii sunt osândiți de nouă la defensivă, forțele lor sunt resirate, pe când Buriile, încurajați de succesul armelor înaintea în toate părțile.

Capitulația.

Detaliile și condițiile capitulației generalului White nu sunt încă cunoscute. În Londra se vorbește, că generalul Buller ar fi trimis raport oficial generalului britic, dar acesta e ținut în secret în ministerul de război.

O depeșă din Pretoria, cu datul de 19 l. c. anunță, că de acolo au plecat Duminecă la Ladysmith 20 de trenuri pentru transportarea prizonierilor la Pretoria. Capitulația deci s'ar fi făcut Sâmbătă, în 18 l. c. Peste 6000 de soldați englezi, dimpreună cu oficerii lor, au căzut în captivitate. Englezii s'au luptat vitejește, dar fiind strimțorați și nesosind ajutorul așteptat, au fost siliți să capituleze.

Urmarea căderii Ladysmith-ului este, că Joubert înaintea spre sud, către Capitala Natalului Pietermaritzburg. O depeșă sosită ieri la Berlin anunță, că oastea nordică a Burilor, sub comanda lui Schalk Burger s'au împreună, în calea spre Pietermaritzburg, cu oastea lui Joubert. Oastea împreunăată așteaptă pe Buller, cu care se crede că se va întâlni între Colenso și Estcourt.

La toată întâmplarea prin ocuparea Ladysmith-ului, dacă aceasta e fapt, Buriile sunt în mare câștig; urmările încep deja a se ivi. O depeșă din Cap anunță, că Africanerii sunt gata a se răscula contra Englezilor și a se alătura la Buri, cu cari sunt înrudiți. Exemplul acestora poate să-l imiteze și semințiile Negrilor.

La sud și vest.

Afară de Natal, Buriile înaintea și spre sud dela statul Orange și la granița vestică.

„Times” e informat, că comandantul Burilor Olivier, a părăsit până la Iamstown, unde a arborat stindardul libertății.

Agenția Reuter are știre, că presidentul Orangeului, Steijn a primit înștiințare telegrafică dela judecătorul Hertog, în care acesta îi anunță, că conform însărcinării primite a luat în numele statului Orange în posesiune localitățile Barklywest, Douglas și Griquatown și a introdus administrația.

Împăratul Wilhelm în Anglia.

Împăratul Wilhelm a sosit în Anglia la Portsmouth, de unde a plecat la castelul din Windsor, ca să facă vizită bunicii sale, reginei Victoria. Ziarele engleze salută părechea împăratească în ton foarte prietenos. Împăratul va rămâne mai multe zile în Anglia și se zice, că va cerceta și Londra, dar încă incognito.

Salisbury nu ia parte la sărbătorile curții, din cauza, că i-a rămas pe neașteptate la casă, lovită de apoplexie.

Cronica zilei.

Carmen Sylva și sărbătorile din Roma.

Se știe, că poeta italiană, d-na Clelia Bertini-Attilj a trimis și M. Sale Elisabeta, Regina României și regina poeziei un exemplar din frumoasa sa odă sacă dedicată Românilor: *Ai fratelli di Romania*. După cum ni se anunță din Roma distinsa poetă italiană a primit zilele acestea dela secretarul M. Sale, Egard Dall'Orso, o foarte onorifică scrisoare, prin care i se mulțumește pentru ofertul delicat. Totodată i s'a trimis din partea M. Sale Reginei Elisabeta un frumos cadou: o fotografie a M. Sale, cu o dedicație scrisă de mână suveranei române. Dedicția aceasta are următorul mistic cuprins:

Alma vincit!

Carmen Sylva.

1899.

Se poate închipui bucuria scriitoarei italiene la primirea acestui cadou. Toate jurnalele din Roma publică scrisoarea M. Sale și dedicația, făcându-i comentarii simpatice pentru România și iubita ei suverană, Carmen Sylva.

Sibiu, 22 Nov. n.

Memento. 23 Noemvrie: Tinerimea universitară română din Cluj, serată literară.

26 Noemvrie: Teatrul în Panciova în favoarea noii parohii gr-or. a Românilor des părții de biserica sârbească.

28 Noemvrie: Reun. inv. gr-cat. despărț. Pogăcea, adun. gen. în Sângiorgiu-de-Câmpie.

30 Noemvrie: Reuniunea învățătorilor din diecea Caransebeș, desp. Oravița, adunare generală în Oravița-montană.

Monument Împărătesei în Petrovasello. Locuitorii din Petrovasello (Român-Petre) în comitatul Torontal, spre a da și prin semne externe dovadă despre venerațiunea și pietatea lor față de reposita Împărăteasă-Regină Elisabeta, au colectat ei între ei speșele necesare și au ridicat în parcul comunei o statuă a Împărătesei. Monumentul are o înălțime de circa trei metri, ear' ca esecutare tehnică e bine reușit. Desvélirea și sfîșirea monumentului s'a făcut Duminecă (19 Noemvrie) în prezența întregii comunei și a unui număr public din jur. Din partea autorităților civile a fost de față pretorul. Sfîșirea s'a făcut prin ambii preoți locali. După desvélire a ținut un frumos discurs — românește — preotul Petrus Murgu, explicând poporului însemnătatea actului și laudând virtuțile reposita Împărătesei. S'a imbulzit după aceea cu o basădă ungurească ștreberul Szekosán Simon, care ca învățător la școala românească beneficiază de 600 fl. anuali, dar' acestia se vede că nu-i sunt de ajuns, ci prin apucături lingușitoare la adresa șovinismului unguresc umblă după oase de ros. — Rușine se-i fie! Impresia de primătoare provocată de Szekosán-ocoșeală, la urmă a fost calmată încălta prin frumosul și românescul discurs al învățătorului Romul Theorecan. Onoare lui și preotului Murgu; ear' lui Szekosán-ocoșeală hula cuvenită!

După încheierea festivităților dela monument a urmat banchet în sala cea mare a reprezentanței comunale.

La congresul național-bisericesc al provinciei metropolitane gr-or., în diecea Caransebeșului sunt aleși deputați din cler Preacușia Sa archimandritul Filaret Musta, archidiaconul Dr. Traian Bădescu, secretar consistorial și protopresbiterii Mihail Popovici, Dr. George Popovici, Andrei Ghidiv, Alesandru Popovici, Ioan Pinciu, Sebastian Olariu, Filip Adam și Trifon Miclea.

În diecea Aradului, vicariatul Orăz-mari, sunt aleși din cler: Ignatiu Pap, asesor în Arad, Vasile Mangra ieromonah și Nicolae Rozin, ppresbiter în Micherechiu, ear' mireni: Nicolau Zigre, Paul Papp, Ioan Papp, Georgiu Rozin și Dr. Gavril Cosma.

Procesul Albini, în cauza fondului lui Iancu, amînat deunăzi, s'a fixat de nou pe 30 Noemvrie n.

În ziua de Sân-Mihailu la București, un număr mare de studenți au depus coroane pe statuia lui Mihailu-Viteazul, în amintirea numelui eroului dela Călugăreui.

Studenții apoi, după-ce doi dintr'înșii au vorbit despre faptele glorioase ale lui Mihailu-Viteazul, au pornit în corpore pe calea Victoriei, spre locuința dlui V. A. Urechid.

Asilul infirmilor. Săptămîna trecută s'a făcut în Iași inaugurarea „Asilului pentru bătrîni neputincioși”. Logofeteasa Elena Balș, instituțiune caritativă, înființată din venitele lăsamîntului contesei Elisa Balș.

Comitetul „Asociațiunii generale a corpului farmaceutic din România” ales în congresul dela 31 Octomvrie 1899, în ședința sa din 5 Noemvrie s'a constituit astfel: president de onoare A. Frank, farmacist proprietar; president efectiv profesorul Dr. N. Athanasescu; vicepresidenți profesorul Dr. S. Minovici și C. Parepa Dumitrescu, farmacist de divizie; secretar general St. Bogdan, farmacist de batalion; secretari de ședință A. Scurtu și M. Zielsky, studenți; casar general M. Stoenescu, farmacist proprietar; casar-comptabil N. Panu, farmacist; membri în comitet D. I. Roșu, farmacist proprietar; V. Albescu, farmacist de divizie și G. Dumitrescu, farmacist.

Dariu Vuculescu, învățător gr-or. în Lipova, a răposat Vineri (17 Noemv.) în etate de 21 ani. În mormîntarea i s'a făcut Duminecă (19 Noemv.) în cimitirul gr-or. din Lipova. El deplâng părinții Zamfir și Elena Vuculescu, fratele Constantin Vuculescu și cumnata Elena Vuculescu.

Licitațiuni minune. Pentru construirea templei, sculptura, auritura, pictura și scaunele la biserica nouă din Sarafola (comitatul Torontal) se va face licitațiune minunată în 21 Noemvrie st. v. Prețul de esclamare 6732 fl. Ear' în Illeu (comitatul Arad) pentru edificarea școlalei, se va face licitațiune minunată în 18 Decemvrie st. n.

Episcopul Strossmayer din Djacovar (Croatia) și-a sêrbat Sâmbătă iubileul de 50 ani dela numirea sa de episcop. Strossmayer e mare Croat și spin în ochii Maghiarilor. Dela transacțiune încoace n'a fost nici-odată nici în dieta croată nici în casa magnatilor.

Hymen. Ioan Pîșlea, profesor de sculptură la școala de lemnărit din Câmpulung (Bucovina), originar din Bozoviciu (Bănat), și d-șoara Silvia Ionescu din Vama, își vor sêrba cununia mîne (23 Noemvrie) în biserica gr-or. din Vama (Bucovina).

„Kutya Magyar” Liedl Edmund, fabricant de pepteni și proprietar al duor case frumoase în Arad, a ucis pe măsurul Malăr Gyula. Duminecă seara se certaseră în restaurantul „Vadember” pe tema naționalității. Liedl, hui-duit și bălăcărît de Malăr și tovarășii lui, a părăsit birtul și pe la miezul nopții a ținut lui Malăr calea și i-a înfipt în inimă un cuțit, zicîndu-i: „Nesze, te kutya magyar!”, apoi a luat-o la fugă. A fost însă prins și predat judelei de instrucție.

Duel pe tema politice de naționalități. Sub titlul „Schatten der Nationalitätspolitik” deputatul dietal Pildner a publicat un remarcabil articol în „Budapester Tagblatt” dela 18 Noemvrie, pe care „K. Zeitung” îl recomandă spre citire fișpanului Maurer. „Dacă nu ne înșelăm în prevederile noastre, — zice „K. Zeitung”, — acest articol va provoca și o afacere de onoare.”

Paspoarte de purcei. Pentru a feri de neplăceri pe oamenii cari aduc la tîrg purcei de vînzare, îi facem atenți, că amăsura unei noue ordinațiuni trebuie să scoată dela primăria locală (notarul) paspoarte și pe purcei, chiar și când aceia sînt mițați la tîrg împreună cu mama lor. Ieri, spre pildă, o mulțime de oameni au fost duși la poliție din cauză, că nu aveau paspoarte pe purcelăși ce beșii îi aduseseră la tîrg, ca să-și facă seamă de ceva bani pentru trebuințele casei.

Cărturarii dela sate ar face mult bine bieților oameni, dacă li-ar comunica avertismentul acesta.

Comitetul municipal al comitatului Timiș va fiu adunare generală în 28 Noemvrie n. în Timișoara. Între obiectele luate în program este și cauza împrumutului comunelor Buziaș, Buzad și Chevergul-mare pentru calea ferată; pensionarea controlorilor dela sedria orfanală I. Löbl; adresa comitatului Hont în cauza restringerei alcoolismului etc.

Postul de învățător la școala gr-or. din Lăpușul-superior (ppresb. Dobrei), devenind vacant prin abdicare, pentru întregirea lui s'a scris concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

La postul de paroch gr-or. în parochia de clasa III. Blăjeni-Grosuri cu filia Obârșia, în ppresb. Zarándului (archidieceasă), este scris concurs cu termen de 30 zile.

Iubirea părintească Duminecă după amiază a murit în Törökbecse flica de cinci ani a lui I. Katona, cassar la perceptoratul de acolo. Întristarea și jalea pentru pierderea copilei sale a doborât la pămînt pe tatăl ei. Duminecă era tare și sănătos, ear' Luni după amiază Katona János era întins pe catafalca lângă fiică-sa.

Mai nou. La „Stadtpark” — lucru de-nsemnat A fost ieri conventicol, și fiecare a ngînat Câte-un discurs ridicol.

Știri înmărute. În cercul Brașov-Treiscuane e ales deputat mirean la congresul național-bisericesc dl Ioan Lengeru.

— Un anume Kudzy, moșneag de 86 ani, a scris pe o cartă postală, cu peniță obișnuită și cu ochi liberi, o povestire de 46.000 cuvînte. Cartă e destinată pentru expiziția din Paris.

— În orașul Papa un mare incendiu a mistuit alături niste grajduri și șuri, arzînd în ele 6 cai.

MAI NOU.

Chestia cuotei salvată.

Comisiunea austriacă a sosit ieri seara la Budapesta. Astăzi au urmat pertractările, cari s'au terminat cu bun succes. S'a ajuns la înțelegere perfectă. Cuota e stabilită astfel: Ungaria 34.4, Austria 65.6 procente.

ECONOMIE.

„Reun. economică din Orăștie”. Orăștie, 9/21 Noemv.

Luni, în 8/20 Noemvrie s'a ținut prima ședință a comitetului nou înființat. Au participat 12 membri: Dr. Ioan Mihai, Ioan Mihailu, Nic Vlad, Dan David, Const. Baicu, Ioan Lăzăroiu, Nic. Andreiu, Dumitru Rob, Nic. Mihailă, I. Fleșeriu, Iosif Indriș, Ioan Moșca.

Cu bucurie putem vesti că a fost o ședință liniștită, înălțată prin discuții frumoase și frățești, căci între cei prezenți nu s'a manifestat nici o divergență de păreri, ci a domnit cea mai bună înțelegere, condiție neapărat trebuincioasă pentru a se putea lucra cu folos și bine.

Președintele Reuniunii, dl Dr. Ioan Mihai aducînd înainte unele afaceri curente mai mărunt care au fost luate la cunoștință, — a arătat apoi că scopul ședinței acesteia prime a comitetului ar fi, a se stabili, cel puțin în linii mari, un program de lucrare pentru comitet și Reuniune, program mărginit deocamdată la aceea ce se va găsi ca fiind mai grabnic de lipsă și totodată cu puțință de îndeplinit.

S'a pornit pe această întrebare, o interesantă discuție asupra lucrărilor multe pe cari Reuniunea va trebui să se le pună la cale pe rînd, începînd cu puțin și cu ușor, și ținînd la tot mai mult și mai deservirșit pentru a conduce poporul pe calea unei înfloriri materiale. Prelegerile economice în popor, ar fi înălțat mijloc prin care Reuniunea să-și răspîndească ideile începînd din nemijlocită apropiere și urmînd în jur, în cerc, tot mai departe. Posibil chiar în iarna aceasta, să facem începutul.

Pentru a avî însă după trebuință și după împrejurările locului, pregătiți prelegători în diferite materii, dl Dr. Mihai roagă, invită pe membri să se însărcineze, după plăcere și aplicare, cu studiarea și pregătirea de prelegeri din diferite ramii ale economiei, ca să poată prelege unde se va recere. Îndată mai mulți membri ai comitetului primesc asupra lor grija alor anumite prelegeri: dl Ioan Mihailu declară că va fi gata a prelege mai multe teme agricole, indeosebi însă, ținîndu-o ca foarte de folos, va îndemna la cultivarea din greu a trifoiului, arătînd foloasele aieva imbelșugate pe care le au economii din cultivarea acestei plante; dl Constantin Baicu va fi gata a prelege despre legumărit și pomărit; dl Daniil David despre viierit; dl Nic. Mihailă despre vite, cultivarea și nobilitarea soiului lor; dl I. Fleșeriu despre pomărit și stupărit; dl Nic. Andreiu despre îngrijirea și păstrarea bucatelor; dl Ioan Moșca despre însemnătatea tovarășilor agricole și a altor însoțiri.

Cam din acestea se vor alege înălțate prelegeri economice populare, potrivit locului și împrejurărilor. Prelegătorii vor merge în comunele respective, vor studia stările locale și așa își vor întocmi prelegerile.

Așa, frumos și cuminte, decurgea discuția asupra lucrărilor Reuniunii, și pe lângă președinte, mulți luă parte la cuvînt.

Voind a veni poporului într'ajutor chiar în primăvară cu unele lucruri, comitetul a hotărît să procure semințe de tot felul, alții și felurite mașini agricole pentru membrii Reuniunii. În scopul acesta biurolul se va pune în legătură cu firme de semințe și fabrici de mașini, spre a afla de unde ar pute aduce cu prețuri mai ușoare, semințe de înălțată calitate și mașini și unelte agricole bune.

Biurolul va redacta acum un apel și îl va adresa poporului pentru a se înscrie membri la Reuniune. În comunele mai apropiate apelul se va trimite și special, jurului mai depărtat se va adresa prin ziare.

Între mijloacele prin cari Reuniunea să-și poată mai cu succes răspîndi poveștele sale în popor, pe lângă prelegerile populare președintele crede a fi și acela, ca Reuniunea să-și aibă organul sau de publicitate potrivit. E de părere dar', să se înființeze sub scutul și supravegherea Reuniunii o foaie economică, potrivită a fi răspîndită și aieva foloșitoare poporului, care o să se ocupe cu tot dinadinsul de afacerile economice, industriale și comerciale ale poporului nostru. Primindu-se în principiu ideea, s'a însărcinat biurolul să vie cu un studiu asupra chestiei, să se combineze, să caute colaboratorii trebuincioși și să facă propunere în merit.

S'a mai hotărît, ca comitetul să-și țină ședința lunară statutară, în înălță Sâmbătă din fiecare lună.

Ne-am depărtat deplin mulțumiți de armonia neturburată a acestei înălțate ședințe și de discuțiile cu temei larg ale ei.

Rip.

VIATA SOCIALĂ.

Petrecerea tinerimei.

Tinerimea română din Sibiu a hotărît aranjarea unei conveniri sociale împreună cu dans, la carei venit curat e destinat a se adauge fondului pentru monumentul marelui bărbat Andreiu baron de Șaguna. Convenirea — după-am aflu — se va ține în presara prinderei de post, 13/25 Noemvrie a. c., în sala casei internaționale. Invitățile s'au espedat azi. Numai bucura ne putem vîzînd toată tinerimea din Sibiu lucrînd mîna în mîna pentru realizarea nobilului scop. Încît privește familiile române din loc, credem, că nu vor înțelăsa alcontribui, prin participare, la reușita splendidă a convenirii.

Pentru pomul de Crăciun.

Sibiu, 21 Noemvrie n.

Duminecă seara, în 19 Noemvrie n. 'și-a aranjat Reuniunea pentru ajutoarea copilor săraci, fără deosebire de confesiune, concertul seu filantropic, cu concursul muzicii militare a regim. de inf. nr. 2, precum și a 4 reuniuni locale, adevă: „Reuniunea sodalilor români”, reuniunea seasească „Arbeiter-Bildungs-Verein”, reușunile de cântări „Typographia” și „Eintracht”, a dlor S. Biemel și K. Glückselig, stud. gimn. sup. și a dlui I. Gürtler, tipograf. Începutul era satorit pe 7 ore, însă cu mult mai nainte sala dela „Gesellschaftshaus” era ticsită de lume, din clasa de mijloc însă, căci din partea inteligenței, pe lângă tot scopul frumos ce l'a avut petrecerea, n'am putut observa pe nime, ba nici chiar domniile dela poliție, — vorba unor aranjieri, — pentru care erau să ne facă să ne părăsim masa deja ocupată, spunînd că e rezervată pentru dișii, — încă n'au luat, nici unul, parte.

Punct la 7 ore s'a început concertul prin o frumoasă ouvertură din opera „Ruy Blas”, de Mendelssohn-Bartholdy, executată de muzica militară, care a fost mult aplaudată.

Reun. „Arbeiter-Bildungsverein” s'a produs foarte bine cu două coruri bărbătești; asemenea și domni S. Biemel (violină) și K. Glückselig (pian) au stors aplauzele publicului.

Reuniunea „Eintracht” a cântat două coruri bărbătești, după cari a urmat o fantastică executată de muzica militară, la finea căreia aplaudînd publicul, a mai executat o frumoasă horă românească, care de două-ori a trebuit repetată.

Sue apoi podiul, rînd pe rînd, unul câte unul, corișii și coristele „Reuniunii sodalilor români”, acestea îmbrăcate în frumosul costum sîlștiene, la vederea cărora costumul publicului erupse în strigări de „să trăiască!” și încurajați oare-cum și de frumoasa horă, care pare-că mai suna încă în sală, sub conducerea zelosului ei dirigent de cor, dl Candid Popa, execută cîntecul poporal de I. Murășan: „Treoui valea”. La sfîrșit aplauzele nu mai voiau să înceteze, siliți fiind a executa încă o cântare.

Di I. Gürtler cu puternica-i voce de bariton a cântat două cîntece, acompaniat fiind la pian de dl O. Kapp, după care a urmat reuniunea de cântări „Typographia”, executînd „Tischlein deck dich”, povestire poetică, aranjată pentru soli (sopran și bas), declamațiuni și cor mixt, cu acompaniament de pian. Toate punctele au fost bine executate, indeosebi au plăcut sururile-sopran cîntate de corista Augusta Adleff.

Cu un potpourri-u executat de muzică s'a încheiat programul, după care a urmat joc.

Mult haz și voe bună a produs posta de petrecere aranjată în sală, la care erau angajate ca factori postali dragălașe coriste, și dela care, prin vînderea de cărți postale a rezultat un venit de peste 30 fl. în favoarea Reuniunii.

On. corp oficeresc dela reg. de inf. nr. 2 a fost foarte bine reprezentat la acest concert; afle-și atât dișii, cât și ceilalți participanți răsplată în mulțumirile sêrmanilor copii, care se vor încălzi și în anul acesta cu hăinuțele primite ca dar de Crăciun.

Teatrul orășenesc în Sibiu.

Diracțiunea: Leo Bauer.

Joi, 23 Noemvrie n.

Pr imul debut al nou angajatului tenorist Alfred Willian.

DER ZIGEUNERBARON.

Operă romantică în 3 acte, de I. Strauss. Început la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu.

La 22 Noemvrie n. 1899.

Hotel „Împăratul Romanilor”: Gerbert, privatier din Petroșeni; Măhardt, fabricant din Bielitz; Kohn, Reiner, din Orada-mare, Hoffmann din Linz, Fleisig, din Făgăraș, Pell, Kovács din Budapesta, Deutsch, Retzer, Mittler, Gaar, Blau, Figuli, Reichhold, Reiss, Provath, din Viena, Lazar din Brașov, comercianți.

Hotel „Neurhörer”: Hermann, comerciant din Brașov; Nicoră cu flica, preot din Lupșa; Preissinger cu soția, oficial din Brad; Gyulay, proprietar din Seghedin.

Hotel „Meltzer”: Apel din Seghedin, Rossler din Făgăraș, Kohn din Arad, comercianți.

Pentru redacție și editură răspunde: Andreiu Balș. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marshall.

Restaurantul „Pankiewitz“.

— Piața Livadei. —

Satisfăcând unei dorințe, manifestată din mai multe părți, **am înmulțit localitățile restaurantului meu**, și acum îi stă P. T. public la dispoziție, afară de localitățile de mai nainte încă și **o sală de mâncare**, mare, bine ventilată, **elegant instalată**, care e îndeosebi acomodată pentru **societăți mai mari** și pentru **nunți**.

Imi voi da și în viitor toate silințele, să satisfac dorințele mult stimatilor mei oaspeți, prin servirea binecunoscutelor mele beri de **Pilsen**, a berei de **Steinbruch** și a vinurilor **curate naturale**, precum și prin oferirea de **mâncări ieftine, gustoase**, și asigurându-i de cel mai atențios serviciu, îi rog să mă onoreze cât de numeroși cu visita lor.

Cu stimă:

Iuliu Pankiewitz.

În fiecare Mercuri și Duminică, cârnații escelenți din Sebeșul-săsesc.

— Până la orele 11 seara bucatărie caldă în fiecare zi. —

[356] 2—3

Din cauza liquidării și mutării din Sibiu vânzare totală (Ausverkauf) pe lângă controlă oficială.

Din cauza **părăsirii comerțului și a strămutării din Sibiu**

Vânzare totală (Ausverkauf)

pe lângă controlă oficială conform deciziei magistratului orașenesc nr. 16498/1899.

Îndeosebi deamă de atențiune e împrejurarea, că în scopul desfacerii grabnice am dispus ca din toate **stofele, fine, de lână de oaie**, de diferite sorte, trimise în deposit la

Atelierul meu de croitorie,

să se confecționeze **vestminte pentru bărbați și copii**, pe măsură. On. public are deci ultima și cea mai bună ocaziune a se aproviziona cu vestminte ieftine și bune, de confecțiune proprie și nu fabricate.

Ghete, pălării și ploiere, cum și toți ceilalți articli, cât timp va ține proviziunea prezentă, se vor vinde asemenea în **desfacere totală** (Ausverkauf).

Localul de prăvălie e de închiriat încă pe **cincei ani** următori.

Stelajurile și întreg aranjamentul prăvăliei sunt

de vânzare
cu prețuri ieftine.

Cu distinsă stimă:

Isak Ascher,

deposit de vestminte

[348] 7—15

Sibiu, strada Cisnădiei nr 4—6 în edificiul Comandei de Corp.

Din cauza liquidării și mutării din Sibiu, vânzare totală (Ausverkauf) pe lângă controlă oficială.

Perii pentru dinți, păr, haine,

numai fabricate de prima calitate, se află la renumita și cunoscuta firmă

J. G. Kalb & Hannau, Germania,

[87] 5—6

cu prețuri moderate.

PARFUMERA MELTZER,

strada Cisnădiei (edificiul comandei de corp),
în Sibiu.

GUSTAV MELTZER,

fabrică de săpun și lumini, strada Custeriței,
în Sibiu.

[354] 6—20

Vane încălzibile 18 fl.

Vane neîncălzibile 10 fl.

„Convorbiri Literare“.

„E un adevărat cîndar popular, care în afară de materia calendaristică obicinuită, conține materia cea mai potrivită pentru a ține deșteaptă conștiința națională în popor.“

În „Dela 1848“ se povestește luptele Românilor în contra asupritorilor unguri, ear' în „Revașul nostru“ se face o dare de seamă despre toate incidentele care au turburat viața românească din Ungaria dela Septembrie 1897 până în Sept. 98.

Într'adevăr mai rar carte care se urmărească cu atîtă unitate de concepțiune scopul propus.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI ÎN SIBIU.

A apărut!

CĂLINDARUL POPORULUI

— pe 1900 —

Anul al XV-lea. — Ediție iubiliară.

Prețul 20 cr. es. și 5 cr. porto. Compactat în pânză, de salon 50 cr. și 10 cr. porto postal.

20

Cel mai bogat

călindar românesc în monarhie. Conține 14 articoli literari, istorici, economici, poezii, doine, snoave și glume.

„Doina și icoane din lumea românească“.

Cel mai ieftin

călindar românesc. Deși e mai bogat cu o coală ca anul trecut, se vinde tot numai cu prețul cel vechiu de

20 cr.

20

„Familia“.

„O carte dragă ca execuțiune tehnică, variată ca material, și națională ca tendință, mai pe sus de toate națională e „Călindarul Poporului“ de pe anul ce vine (1899).“

Cetindu-l, îți pare că stai de vorbă cu un *șeran* așezat și cuminte, care știe să spună atâtea lucruri, încât „ți-e mai mare dragul să-l ascuți...“ Despre *Revașul nostru* zice: „*Revașul*“ a devenit un fel de *gazetă anuală*, care conține în resumat toate chestiunile ventilate în presa noastră periodică în decursul anului.

„Revașul Nostru“.

Icoană fidelă despre toate întâmplările de peste an din viața politică, culturală, literară și economică a Românilor. „*Revașul*“ e împodobit cu ilustrațiuni ca:

Împăratul-Rege — Țarul Rusiei. — Suveranii României. — D-na Bădilă etc.

„Floare albastră“.

„E anotimpul călindarelor. În românește până acum n'a apărut decât acesta, și probabil că el va fi până la sfîrșit cel mai potrivit scopului pe care „și-l-a propus, dintre toate călindarele cari vor apăre de acum înainte în țeară.“

Publicația „Tipografiei“ din Sibiu face o fericită excepție și merită să o relevăm. „*Călindarul Poporului*“ e, cu adevărat, scris pentru poporul român, e o mică cronică a evenimentelor petrecute în țările locuite de Români, un modest dar puternic imbold de îmbărbătare la luptă, de înfăcărare a sentimentului patriotic.“

20

Cel mai frumos

între toate călindarele dela noi. Hârtie fină, litere nouă, dese, tipar frumos, împodobit cu

19

ilustrațiuni!

„Românii la Roma“. Raport amănunțit despre mândrele și imposantele sărbări din „*Forul Traian*“ cu ilustrațiuni.

Prețul tot cel vechiu numai

20 cr.

20

„Liga Română“.

„E un cîndar drag, interesant și instructiv, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui Român doritor de a fi în curentul afacerilor românești de peste muni.“

Sub titlul „*Revașul nostru*“, cîndarul publică cronică întreagă a cauzei naționale. O serie de bine reușite ilustrațiuni dau publicațiunei un aspect cât se poate de simpatice.

Pentru a li-se estrada un deposit de circa

6000 ruble,

se caută erezii următoarelor persoane:

1. Aloizy Ana Kejutz (Căluț?) Clement.
2. Carolina Kejutz, văduva lui Bachner, fost angajat la magistratul orașenesc din Sibiu.
3. Iosefina Kejutz, soția lui Ignatiu Bachner (Bachnel?), fost angajat de poștă în Zytin (Sibiu?)
3. Rozalia Kejutz, soția lui Teodor Stefan Török, fost primar în Alba-Iulia.

Înștiințările se se facă la avocatul

Finkelhaus

în Varșovia, strada Kapucynska nr 3.

Nr. 1593/1899.

[359] 1—3

Publicațiune.

Comuna Brateiu dă în arandă pășunatul seu în estensiune de 400 jugere pe timpul din 1 Ianuarie până în 31 Decembrie 1900, spre care scop se va ține licitațiune publică *Mercuri*, în 29 Noembrie, la 10 ore înainte de amiază. Prețul de esclamar e 1500 fl. Informațiuni mai detaliate se dau în cancelaria antistiei comunale din Brateiu în timpul orelor de oficiu.

Brateiu, la 19 Noembrie 1899.

Antistia comună.

Pentru oameni tineri există numeroase mijloace din străinătate, franceze, engleze și germane, în contra durerilor și seursurilor de feve.

În toate casurile, în cari medicii prescriu oleu de santal, mai consult și mai bine este a se întrebuința

Santal-Egger,

preparat din cel mai bun oleu de santal din India, prescriu pacienților din partea medicilor.

Prețul unui flacon 1 fl. 50 cr.,

la trimiterea înainte a prețului franco 1 fl. 70 cr.,

2 flacoane 3 fl.

[263] 14—40

3 flacoane 4 fl. 50 cr.

Farmacía la „Palatinul țerei“

în Budapesta, VI., Váci-körút 17.